

Fra at læse til at forstå

Ugens vers

"Filip løb derhen, og da han hørte manden læse af profeten Esajas, spurgte han: 'Forstår du også det, du læser?'" (ApG 8,30).

Introduktion

Vores kirke opstod ud fra siderne i Daniels Bog, som vi skal studere i dette kvartal. Her fra begyndelsen af vores studium er det klogt at huske følgende punkter som en skabelon, der kan hjælpe os igennem vores studium.

1. Kristus er centrum i Daniels Bog, ligesom han er det i hele Bibelen.
2. Daniels Bog er opbygget på en måde, der både viser stor litterær skønhed, og hjælper os til at forstå, hvad den først og fremmest fokuserer på.
3. Der er forskel på klassiske og apokalyptiske profetier. Det vil hjælpe os til at skelne mellem Daniels profetier og andre profeters udsagn, som fx Esajas, Amos og Jeremias.
4. Tidsprofetierne i Daniels Bog strækker sig over meget lange perioder, og måles efter år-dag princippet.
5. Daniels Bog giver os ikke kun profetisk information; den er også højst relevant for vores personlige liv i dag.

Ugens tekster

- Luk 24,25-27
- 2 Pet 3,11-13
- Jon 3,3-10
- 4 Mos 14,34
- Dan 9,23; 10,11-12

Kristus er centrum i Daniels Bog

Luk 24,25-27
Joh 5,39
2 Kor 1,19-20

På hvilke måder er Kristus centrum i Skriften?

Der er ingen tvivl om, at Jesus står centralt i Skriften, og det indbefatter også Daniels Bog. For eksempel viser kapitel 1, om end på en begrænset og ufuldkommen måde, at Daniels erfaring ligner Kristi erfaring. Han forlod Himlen for at leve i vores syndige verden, og udsættes for mørkets magter. Daniel og hans venner bliver givet Kristus-lig visdom fra himlen, så de kan møde den babyloniske kulturs udfordringer. Kapitel 2 beskriver endetidens (eskatologiske) sten (Dan 2,34), som en angivelse af, at Kristi rige til sidst vil erstatte alle denne verdens riger.

Kapitel 3 åbenbarer Kristus, som vandrer sammen med sine trofaste tjenere i ildovnen. Kapitel 4 viser, hvordan Gud for en tid fjerner Nebukadnesar fra magten, så kongen kan forstå, at "det er himlen, der er hersker" (Dan 4,23). Udtrykket "det er himlen, der er hersker" minder os om, at Kristus, som "Menneskesønnen" (Dan 7,13) bliver givet herredømmet og kongeriget, som det fremgår af kapitel 7. Kapitel 5 viser os kong Belshassars skæbne og Babylons fald, da perserne besejrede det om natten under kongens udskjelser og fest. Det er et billede på Satans nederlag og udslættelsen af endetidens Babylon ved Kristus og hans engle. Kapitel 6 viser os et plot imod Daniel, som minder om de falske anklager, der blev rettet mod Jesus af ypperstepræsterne. Kong Dareios forsøger til og med uden held at redde Daniel, ligesom Pilatus uden held forsøger at redde Jesus (Matt 27,17-24). Kapitel 7 beskriver Kristus som Menneskesønnen, som modtager riget og hersker over sit folk. Kapitel 8 viser os Kristus som offeret, hvis død på ny stadfæster pagten mellem Gud og hans folk. Og kapitlerne 10-12 præsenterer Kristus som Mikael, den store fyrste, der bekæmper de onde magter og med sin sejr befrier Guds folk fra dødens magt.

Lad os derfor huske, at Kristus er centrum i Daniels Bog. I hvert eneste kapitel i bogen er der erfaringer eller tanker, der peger på Kristus.

Hvordan kan vi både i medgang og modgang lære at have Kristus som centrum i vores liv? Hvorfor er det vigtigt, at han er det?

Til at
tænke over

Daniels Bogs opbygning

Daniels Bog blev skrevet til dels på aramæisk, til dels på hebraisk. Opsætningen af den aramæiske del (kap. 2-7) har følgende opbygning, som er med til at understrege bogens centrale budskab:

- A** Nebukadnesars syn om de fire verdensriger (Dan 2)
- B** Gud befrier Daniels venner fra ildovnen (Dan 3)
- C** Dommen over Nebukadnesar (Dan 4)
- C'** Dommen over Belshassar (Dan 5)
- B'** Gud befrier Daniel fra løvekulen (Dan 6)
- A'** Daniels syn om fire verdensriger (Dan 7)

Denne form for litterær opbygning er med til at understrege hovedpointen ved at placere den i midten af skemaet, i dette tilfælde i C og C' (Dan 4 og 5): Gud fjerner riget fra Nebukadnesar (midlertidigt) og fra Belshassar (endegyldigt). Kap. 2-7 fokuserer på Guds suverænitæt; det er ham, der både indsætter og fjerner jordens konger.

En af de mest effektive måder at fremhæve et budskab er gentagelse. Gud giver Faraø to drømme om Egyptens umiddelbare fremtid i 1 Mos 41,1-7. I den første drøm bliver syv fede køer spist af syv magre. I den anden bliver syv tykke aks med godt korn spist af syv tynde aks. Begge drømme har samme pointe: syv år med overflod efterfulgt af syv dårlige år.

I Daniels Bog er der en grundlæggende opbygning, der gentager sig i fire profetiske cyklusser. Dette viser os Guds ultimative suverænitæt. Hver af de store profetiske skitser beskrives fra en helt bestemt synsvinkel, men dækker den samme historiske periode fra profetens egen tid frem til endetiden. Det ser vi i følgende skema:

Daniel 2	Daniel 7	Daniel 8-9	Daniel 10-12
Babylon	Babylon		
Medo-Persien	Medo-Persien	Medo-Persien	Medo-Persien
Grækenland	Grækenland	Grækenland	Grækenland
Rom	Rom	Rom	Rom
Oprettelsen af Guds rige	Himmelsk dom, som fører til den nye jord	Renselse af helligdommen	Mikael fremstår

Dan 2,44

Sl 9,8-13

2 Pet 3,11-13

Hvilket håb kan vi finde i disse tekster med henblik på vores langsigtede perspektiv?

Apokalyptiske profetier i Daniels Bog

De profetiske syner, som beskrives i Daniels Bog, er anderledes end de fleste andre gammeltestamentlige profetier. Profetierne i Daniels Bog kaldes *apokalyptiske profetier* i modsætning til de andre, som kaldes *klassiske profetier*. En forståelse af forskellen mellem disse to genrer er afgørende for en korrekt forståelse af bibelske profetier.

Apokalyptiske profetier indeholder nogle særlige træk, som adskiller dem fra de såkaldte klassiske profetier:

Syner og drømme. I apokalyptisk profeti benytter Gud hovedsageligt drømme og syner til at videregive sit budskab til profeten. I klassisk profeti modtager profeten "Herrens Ord", som kan indbefatte syner. Dette udtryk findes med små variationer ca. 1600 gange hos de klassiske profeter.

Sammensat symbolik. I klassisk profeti er der en begrænset mængde symbolik og i reglen kun symboler, der er realistiske. I apokalyptisk profeti viser Gud profeten symboler og billeder, der ligger uden for menneskers virkelighed, som fx sammensatte dyr eller monstre med vinger og horn.

Ubetinget guddommelig suverænitet. I modsætning til klassisk profeti, hvis opfyldelse ofte er betinget af menneskelig reaktion i forbindelse med Guds pagt med Israel, er apokalyptiske profetier ubetingede. I apokalyptisk profeti åbenbarer Gud verdensrigers opståen og fald fra Daniels tid til endetiden. Denne form for profeti hviler på Guds forudviden og suverænitet og opfyldes uafhængigt af menneskers valg.

Jon 3,3-10
Dan 7,6

Er der tale om klassiske eller apokalyptiske profetier i disse tekster? Begrund dit svar.

Det kan være en stor fordel at kende til de brede profetiske genrer. For det første opdager vi, hvordan Gud benytter forskellige metoder til at kommunikere profetiske budskaber (Hebr 1,1). For det andet hjælper denne viden os til at sætte større pris på Bibelens skønhed og kompleksitet. For det tredje er det en hjælp til at fortolke bibelske profetier ind i hele Bibelens budskab og på rette måde forklare "sandhedens ord" (2 Tim 2,15).

Hos 3,4-5
Amos 8,11
Zak 9,1

På baggrund af tekster som disse forventer nogle kristne i dag, at de afsluttende begivenheder i verdens historie vil finde sted i Mellemøsten. Kan kendskab til forskellen mellem apokalyptisk og klassisk profeti hjælpe os med en klar tolkning af disse skriftsteder?

Guds tidsmålestok

Et andet vigtigt begreb, som vi må have i tanke, når vi læser Daniels Bog, er den historiske tilgang til apokalyptiske profetier. Denne tilgang, også kendt som historicisme, er lettere at forstå, hvis vi sammenligner den med modstridende synspunkter som *præterisme*, *futurisme* og *idealisme*.

Præterisme har en tendens til at betragte profetiske begivenheder, der forkyndes i Daniels Bog, som skete de alle i fortiden. *Futurisme* påstår, at de samme profetier endnu venter på at blive opfyldt i fremtiden. *Idealisme* mener, at apokalyptiske profetier er symboler på generelle åndelige sandheder uden specifikke historiske referencer.

Historicisme derimod siger, at Gud i apokalyptisk profeti åbenbarer en ubrudt rækkefølge i historien fra profetens tid indtil endetiden. Når vi studerer Daniels Bog, vil vi opdage, at alle de store syner i bogen (Dan 2,7,8,11) gentager denne historiske oversigt fra forskellige synsvinkler og med nye detaljer. Adventistpionererne, også Ellen White, forstod de bibelske profetier i Daniels Bog og Åbenbaringen ud fra den synsvinkel.

4 Mos 14,34
Ez 4,5-6

Hvad repræsenterer en "dag" i reglen i profetisk sprogbrug?

Når vi studerer Daniels Bog, må vi også huske, at profetisk tid måles ud fra år-dag princippet. Det vil sige, at en dag i profetierne i reglen svarer til et år i historisk tid. Profetien om de 2300 aftener og morgener bør fx forstås som en henvisning til 2300 år (Dan 8,14). På samme måde bør profetien om de 70 uger forstås som 490 år (Dan 9,24-27).

Denne tidsmålestok ser af indlysende grunde ud til at være korrekt: **(1)** Siden synerne er symbolske, må den opgivne tid også være symbolsk. **(2)** Siden de begivenheder, der beskrives i synerne, strækker sig over lange tidsperioder og helt frem til "endetiden", bør de tidsafsnit, der korresponderer med disse profetier, fortolkes på tilsvarende måde. **(3)** År-dag princippet bekræftes i Daniels Bog. Vi finder et tydeligt eksempel i profetien om de 70 uger, som strakte sig fra kong Artaxerxes' dage til Jesu komme som Messias. Den mest indlysende og rigtige måde at få de profetiske tidsperioder i Daniels Bog til at give mening, er at fortolke dem ud fra år-dag princippet.

Til at
tænke over

Nogle af disse tidsprofetier strækker sig over hundreder, ja tusinder af år. Hvad bør det lære os om tålmodighed?

Betydningen af Daniels Bog i dag

Selv om Daniels Bog blev skrevet for over 2500 år siden, er den stadigvæk dybt relevant for Guds folk i det 21. århundrede. Vi vil se på tre områder, hvor Daniels Bog kan være relevant for os.

Gud er herre over vores liv. Selv når ting går galt, er Gud suveræn og arbejder gennem menneskers tilfældige handlinger for på bedste måde at sørge for sine børn. Daniels erfaring i Babylon minder om Josefs i Egypten og Esters i Persien. Disse tre unge var fanger i fremmede lande og under hedenske nationers overvældende magt. Overfladisk set har de set svage og gudsforladte ud. Men Gud gav dem styrke og brugte dem på mægtig vis. Når vi møder prøvelser, lidelse og modgang, kan vi se tilbage på, hvad Gud gjorde for Daniel, Josef og Ester. Vi kan hvile i visheden om, at Herren er vores Herre, og at han ikke har forladt os midt i vores prøvelser og fristelser.

Gud styrer historiens gang. Fra tid til anden føler vi os urolige over en forvirret og formålsløs verden, som er fuld af synd og ondskab. Men Daniels budskab er, at Gud har kontrol med det hele. I hvert eneste kapitel i Daniels Bog bliver det slået fast, at Gud styrer historiens gang. Ellen White siger: "I menneskeslægtens historiske annaler synes folkeslagenes trivsel og rigernes opståen og fald at være afhængige af menneskets vilje og dygtighed. Begivenhedernes opståen synes for en stor del at være afhængige af dets magt, ærgerrighed og luner. Men i Guds ord drages forhængen til side, og vi ser bag ved og oven over og igennem hele dette spil og modspil af menneskers interesser og magt og lidenskaber, hvordan barmhjertighedens Gud ved sine virkemidler stille og tålmodigt får alt til at gå efter sin vilje" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 175).

Gud giver en rollemodel for sit folk i endetiden. Daniel og hans venner tjener som forbilleder for dem, der lever i et samfund, der har et verdensbillede i strid med Bibelens. Når de presses til at gå på kompromis med deres tro og gøre indrømmelser over for det babyloniske system på områder, som ville fornægte deres overgivelse til Gud, forbliver de trofaste mod Guds ord. Deres erfaring i troskab og absolut overgivelse til Gud giver os opmuntring, når vi møder modgang eller til og med forfølgelse for evangeliets skyld. Samtidigt viser Daniel, at det er muligt at yde noget til både stat og lokalsamfund og forblive overgivet til Gud,

Til at
tænke over

Læs Dan 9,23; Dan 10,11-12; Matt 10,29-31. Hvad siger disse vers om Guds interesse for vores personlige kampe?

Til videre studium

"Bibelen var tænkt som en vejledning for alle, der ønsker at lære deres skabers vilje at kende. Gud gav mennesker profetiens sikre ord. Engle og endog Kristus selv kom for at lade Daniel og Johannes vide, hvad der skulle ske i fremtiden. Disse betydningsfulde emner, som angår vor frelse, blev ikke indhyllet i mystik. De blev ikke åbenbaret på en sådan måde, at den ærlige sandhedssøger kunne blive forvirret eller vildledt. Ved profeten Habakkuk sagde Herren: 'Skriv synet tydeligt på tavler, så det er let at læse' (Hab 2,2). Guds ord taler tydeligt til alle, som studerer det under bøn. Hver ærlig sjæl vil finde sandhedens lys. 'Lys stråler frem for de retfærdige' (Sl 97,11). Og ingen menighed kan vokse i hellighed, hvis dens medlemmer ikke søger efter sandheden som efter skjulte skatte" (Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, s. 421).

"Studer historien om Daniel og hans venner. Selv om de levede, hvor de gjorde, og hele tiden mødte fristelser til at tilfredsstille selvet, ærede og herliggjorde de Gud i deres daglige tilværelse. De besluttede sig for at undgå al ondskab. De nægtede at stille sig selv på fjendens vej. Og Gud velsignede deres urokkelige troskab med rige velsignelser" (*Manuscript Releases*, [No. 224], 4. bind (Ellen G. White Estate, 1990), s. 169-170).

Spørgsmål
til drøftelse

1. Når vi studerer Daniels Bog, vil denne tanke komme meget stærkt: Gud er ikke alene hersker over alle nationer; men han kender også hver enkelt af os dybt personligt og indgående. Som vi fx kommer til at se i Dan 2, var han i stand til at give en he-densk konge en drøm. For at kunne få adgang til et menneskes sind, mens vedkommende sover, og placere en drøm i vedkom-mendes sind, kræves der en nærhed, som vi ikke engang kan be-gynde at gøre os forestillinger om. Vi vil også se, at drømmens indhold samtidigt viser, at Gud i sidste ende har kontrol selv med verdens store riger og ved, hvordan alt kommer til at ende. Hvordan kan vi finde håb og trøst i disse beskrivelser af virkelig-heden? Hvad får det dig til at føle, når du indser, at Gud kender dig så godt, at han til og med kender dine tanker? Hvorfor bliver løftet fra korset så vigtigt i denne sammenhæng?
2. Drøft i klassen forskellen mellem klassiske og apokalyptiske profetier. Hvilke andre eksempler fra Bibelen kan I finde på begge kategorier?

